

15. 조창규: 의성어 의태어, 무엇을 어떻게 교육할 것인가 (How to teach Onomatopoeia and Mimetic Words), 언어학 제13권 제3호 (2012. 가을) – 페이지. – P. 61–84.
16. 김하명. 우리나라 커칭문학. – 평양, 2011. – 페이지. – P. 47 – 53.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Віталій Охріменко – аспірант кафедри східної філології Київського національного лінгвістичного університету.
Наукові інтереси: фоносемантика, психолінгвістика, етнолінгвістика.

УДК 801'811.11

**СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОСОДИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
 АНГЛІЙСЬКИХ ВИСЛОВЛЕНЬ ВІДМОВИ КЛАСУ ПРИЧИН «НЕ ХОЧУ»**

Ольга СОКИРСЬКА (Київ, Україна)

Стаття присвячена вивченню специфіки функціонування просодичних засобів актуалізації англійських висловлень відмови, віднесених до класу причин «Не хочу». Наведено встановлений шляхом аудитивного аналізу інвентар інтонаційних засобів та інваріантну модель просодичної організації англійських висловлень відмови цього класу, актуалізованих мовцями високого, середнього та низького соціокультурних рівнів.

Ключові слова: відмова, просодичні засоби, інваріантна модель, високий, середній та низький соціокультурні рівні.

The article studies the functioning of prosodic means of English refusal utterances actualization, which were defined as the ones belonging to the class of reasons “do not want”. A set of intonation means and invariant model of refusal utterances prosodic organization actualized by the speakers of high, mid and low sociocultural levels were established with the help of auditory analysis.

Keywords: refusal, prosodic means, invariant model, high, mid and low sociocultural levels.

Розвиток сучасного суспільства характеризується невіддільним розширенням наукових, культурних і ділових контактів з представниками англомовних країн. Зрозумілою, у зв'язку з цим, є підвищена увага науковців до необхідності поглибленого розгляду реактивних висловлень взагалі та англійських висловлень відмови зокрема. За результатами проведених нами теоретичних досліджень [2] визначено доцільність диференціювання англійських висловлень відмови за критерієм їх причин на такі укрупнені класи: «не можу», «хочу, але не можу», «не хочу», «можу, але не хочу».

Не варто, мабуть, ретельно зупинятися на важливості набуття адресатом навичок коректного декодування сутності відмови за ознаками її просодичного оформлення. Проте до теперішнього часу експериментально-фонетичними дослідженнями, на жаль, не встановлено особливості просодичної організації англійських висловлень відмови, на підставі яких адресат з погляду оцінки соціокультурного рівня адресанта мав би змогу адекватно декодувати хоча б одну з відповідних класів їхніх причин.

Тому метою нашої праці є експериментальне встановлення особливостей просодичної організації англійських висловлень відмови класу причин «Не хочу», актуалізованих мовцями різних соціокультурних рівнів.

У відповідності з поставленою метою нами за класичною методикою [1: 228-232] було виконано аудитивний аналіз 243 озвучених британськими дикторами експериментальних реалізацій висловлень відмови класу причин «Не хочу», вжитих у контексті творів англомовної художньої літератури. Результати опису проведеного аналізу було структуровано за критерієм соціокультурного статусу адресанта на три укрупнені групи: високий, середній та низький. В обсязі дослідження соціолінгвістичних особливостей взаємодії інтонаційних засобів вираження відмови вони розглядалися в залежності від варіювання таких факторів [3]: ситуація спілкування (формальна або неформальна), відношення соціального статусу мовця до соціального статусу слухача (вищий, рівний, нижчий), характер вираження відмови (експліцитний або імпліцитний) та рівень актуалізації її емоційно-прагматичного потенціалу (високий, середній, низький).

Результати аудитивного аналізу висловлень відмови класу причини «Не хочу» показали, що кожній їхній групі притаманна специфічна взаємодія просодичних засобів. Так, у висловленнях, актуалізованих мовцями високого і середнього соціокультурного рівнів, які зазвичай контролюють свою емоційну поведінку, домінують відсутність предтакту (45,1% і 58,2% відповідно), наявність рівного (43,1% і 31,7%) та висхідного (11,8% і 10,1%) його різновидів. Випадки вживання рівного середньо-підвищеного або високого передтакту чи його висхідної конфігурації обумовлюються збільшеним ступенем емоційності мовця та пов'язуються з різницею соціальних статусів мовця і слухача. У свою чергу, висловлення відмови класу причин «Не хочу», реалізовані представниками низького соціокультурного рівня, вирізняються тим, що

їх актуалізаціям притаманна переважна відсутність передтакту (61,3% випадків). При цьому для відмов, актуалізованих мовцями низького соціокультурного рівня, не є типовим висхідний тип передтакту.

На думку аудиторів-інформантів, відсутність передтакту у більшості досліджених висловлень відмови класу «Не хочу» пояснюється безапеляційним небажанням мовця виконати певну дію, прохання, пропозицію, вимогу, наказ тощо співрозмовника. Унаслідок цього висловлення починається з просодично виділеного такту, незалежно від того, чи він представлений самостійною, чи службовою частиною мови (переважно, частка *not*, вигуки, особові займенники), що надає відмові більшого ступеня категоричності, наприклад:

(1) LADY PLYMDALE: *Lord Windermere, I've something most particular to ask you.*

LORD WINDERMERE: *I am a ^ˈfraid-ξ-if you ^ˈwill excuse meξ I must ↑join my wife.* [9];

(2) *“Do you still refuse to do this for me?”*

“Of course I refuse. I will have ↑abso lutely nothing to do with it” [10].

Результати аналізу частотності актуалізації висотно-тональних рівнів початку й завершення відмови класу «Не хочу», реалізованих мовцями високого соціокультурного рівня, свідчать, що вони вирізняються переважанням середньо-підвищеного рівня початку інтонації (23,52%) та низьким рівнем її завершення (74,49%). Характерною для них є також відсутність екстремально високого рівня початку першої інтонації, що пов'язується з контрольованістю почуттів, яка підтверджується переважанням актуалізації відмови у межах середнього та низького рівнів ЕПІ. Таку контрольованість ілюструє наступний приклад:

“Shall I accompany you?”

<...> *“Not necessary.” I ^ξthink I'd like a few minutes alone.”* [4].

Дослідження відмови класу причин «Не хочу», реалізованої мовцями середнього соціокультурного рівня, показало, що найбільш частотні її актуалізації марковано майже рівною частотністю середньо-підвищеного (36,68%) та середньо-пониженого (20,23%) висотно-тональних рівнів початку при низькому (65,81%) рівні завершення. Характерною ознакою відмов мовців цього рівня є поява у них екстремально високого (2,53%) висотно-тонального рівня початку висловлення, зумовлена підвищенням емоцій та меншою їх контрольованістю. Для актуалізацій відмови мовцями низького соціокультурного рівня притаманний середньо-підвищений рівень початку (45,15%) при низькому (84,5%) рівні завершення висловлення.

Результати встановлення типів шкали у висловленнях відмови класу причин «Не хочу», вживаних мовцями високого соціокультурного рівня, свідчать, що у 51,0% випадків вони мають повну шкалу. Усіченою шкалою маркуються 37,2% реалізацій цього виду висловлень. У 11,8% висловлень цього класу шкала відсутня.

У висловлення мовців середнього соціокультурного рівня найбільш рекурентним є усічений тип шкали (43,0%). Друге місце за частотністю посідають висловлення, які маркуються її відсутністю (39,2%). Інформантами було також встановлено переважання відсутності шкали та її усіченого різновиду, пов'язане, в умовах рівного соціального статусу співрозмовників, насамперед, з експліцитним характером вираження відмови в неформальній ситуації спілкування. Під впливом зазначених факторів відмова актуалізується у формі простих непоширених речень, що містять категоричне заперечення, які на рівні інтонації маркуються усіченою шкалою (поєднання такту та термінального тону) або її відсутністю (вживання лише термінального тону), наприклад: *No, we'll ignore it* [7]; *–It's none of your business* [5]; *“No!” I bellowed, “–I don't. Sorry.”* [5]. Розгляд розподілу частотності актуалізації різновидів повної шкали дозволив виявити переважання висловлень зі ступінчастою шкалою (15,1%), пов'язане з домінуванням середнього рівня їх емоційно-прагматичного потенціалу, та незначну частку ковзної шкали (2,53%), типової для висловлень відмови, в яких кожне наголошене слово під час вираження небажання мовця набуває особливий вагомості (наприклад, *But I will not go back to school, ξ I assure you.* [6: 149]).

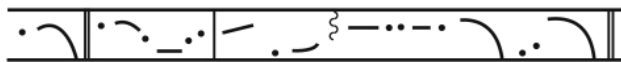
Дослідження частотності вживання типів шкали у висловленнях відмови класу причин «Не хочу», актуалізованої мовцями низького соціокультурного рівня, свідчать, що домінуючими в них є відсутність шкали (38,7%) та її усічений різновид (32,25%). Інформанти зазначали, що переважання відсутності шкали у вираженні відмови індивідами низького соціокультурного рівня є цілком закономірним, оскільки їхнє мовлення вирізняється меншим ступенем контрольованості емоцій. Відсутність шкали надає відмові різкішого звучання порівняно з висловленнями, оформленими іншими різновидами шкал, додаючи їй значення невдоволення, обурення або протесту. Висловлення, характерні для низького соціокультурного рівня, з відсутньою шкалою та її усіченим спадним різновидом наочно ілюструються такими прикладами:

By and by Tom shouted:

"Fall! Fall! Why don't you fall?"

(1) "I shan't! Why don't you fall yourself? You're getting the worst of it."

(2) "Why, that ain't anything. I can't fall; that ain't the way it is in the book." [8: 67].

З викладеного стає очевидним, що складність структури шкали прямо пов'язана з соціокультурним статусом мовців, який безпосередньо впливає на ступінь контрольованості їх емоцій: у мовленні осіб високого соціокультурного рівня переважає актуалізація повної ступінчастої шкали, середнього – усіченої висхідної, а у реалізаціях відмови індивідами низького соціокультурного рівня є характерною її відсутність. Таким чином, з пониженням соціокультурного рівня мовців, структура інтоногруп висловлень відмови (при відсутності шкали або наявності її усіченого різновиду) спрощується і стає коротшою.

Узагальнення частотних показників варіювання тонального діапазону інтоногрупи у досліджуваних висловленнях свідчить про домінування в мовленні представників високого соціокультурного рівня розширеного (33,33%) та середнього (33,33%) типів діапазону. При цьому діапазон переважної більшості висловлень цього типу є широким та розширеним на початку реалізації відмови, тобто в її першій інтоногрупі. Проте в другій і наступних інтоногрупах домінує середній діапазон, що, як зазначають інформанти, свідчить про поступове зниження рівня емоційного збудження мовців та підвищення ступеня їх контрольованості. Крім того, у висловленнях, що складаються з однієї інтоногрупи, мало також місце поступове звуження тонального діапазону у межах її звучання, наприклад:

Nothing in the whole world would induce me. [9].

Що стосується мовців середнього соціокультурного рівня, то переважна більшість (39,24%) висловлень відмови реалізується ними в межах середнього тонального діапазону при майже рівновеликій (36,70%) частці розширеного. Для класу висловлень «Не хочу», вживаних мовцями низького соціокультурного рівня, типовою є реалізація відмови в розширеному (51,61%) тональному діапазоні. Другою за частотою відзначено широку зону діапазону висловлень відмови (29,03%).

Зіставлення даних аудитивного аналізу вказує на актуалізацію тонального діапазону відмови у напрямку від розширеної до середньої зон у мовленні представників високого і середнього соціокультурних рівнів, незалежно від форми вираження відмови та рівня емоційно-прагматичного потенціалу. У висловленнях відмови мовців низького соціокультурного рівня зареєстровано найбільшу частку широкого діапазону, що є характерно ознакою меншого ступеня контрольованості їх емоцій.

Експериментально встановлена частота актуалізації видів мелодійного контуру у висловленнях, реалізованих мовцями високого соціокультурного рівня, свідчить, що характерними для них є хвилеподібний та висхідно-спадний різновиди мелодійного контуру (по 31,37%). Під час оформлення відмови мовцями середнього соціокультурного рівня домінують висловлення, марковані висхідно-спадним (46,83%) мелодійним контуром, що, насамперед, пов'язано з неформальною ситуацією актуалізації відмови, її експліцитним характером вираження та середнім рівнем емоційно-прагматичного потенціалу, як у поданому нижче прикладі:

"Getting a bit of a shag, old girl?" said Jeremy. All eyes turned to me, beadily. Mouths open, slavering.

"It's none of your business," I said hoity-toitily. [5].

У реалізаціях відмови класу причин «Не хочу» мовцями низького соціокультурного рівня також найхарактернішими є висловлення з висхідно-спадним видом мелодійного контуру (25,8%). Другим за частотністю є хвилеподібний мелодійний контур, що становить 16,12%. При цьому відзначено, що порівняно з іншими групами мовців відмова представників низького соціокультурного рівня вирізняється найвищою часткою її оформлення спадно-висхідним та спадно-висхідно-спадним видами мелодійного контуру (по 12,9%), що кваліфікувалися аудитором як диференційні ознаки відмови представників цього рівня.

З викладеного неважко переконатися, що незалежно від соціокультурного рівня мовців, у просодичному оформленні висловлень відмови класу причин «Не хочу», переважають складні конфігурації мелодійного контуру, серед яких найуживанішим є висхідно-спадний. Зазначимо,

що частотність цього контуру пов'язувалася інформантами саме з приналежністю досліджуваних висловлень до класу причин «Не хочу», в яких висхідно-спадний рух тону слугує однозначному вираженню відсутності у мовця настрою, бажання, інтересу тощо продовжувати комунікацію зі співрозмовником. При цьому варіативність складного мелодійного контуру пояснюється ними змінами емоційного стану мовця під час актуалізації відмови як реакції на почуте та комунікативну ситуацію, а наявність незначної частки простого спадного мелодійного контуру свідчить про невеликий відсоток висловлень відмови цього класу причин, які мають низький рівень емоційно-прагматичного потенціалу.

Щодо частоти функціонування типів термінального тону у висловленнях відмови класу причин «Не хочу», то встановлено, що, незалежно від соціокультурного статусу мовця, висловлення оформлюються спадним термінальним тоном, який надає відмові значення категоричного безапеляційного небажання з чимось погоджуватися або виконувати певні дії. При цьому в актуалізаціях відмови мовцями високого та середнього соціокультурних рівнів переважає низький тональний рівень початку спадного тону, а в представників низького – високий, що корелює зі ступенем контрольованості їх емоційного стану. Разом тим вживання екстрависокого та екстранизького різновидів спадних тонів не є типовими для жодної групи мовців цього класу причин відмови, а висхідний та складні термінальні тони реєструвалися в поодиноких випадках.

Результати аудиторного аналізу також говорять про незначні розбіжності в частоті актуалізації швидкості зміни напрямку руху термінального тону у висловленнях відмови класу причин «Не хочу», диференційованих за соціокультурним рівнем мовця. При цьому спостерігається подібність частотної актуалізації вказаного параметру у просодичному вираженні відмови представниками високого та середнього соціокультурних рівнів, яка характеризується, здебільшого, низьким та середнім рівнем емоційно-прагматичного потенціалу. Відмова ж мовців низького рівня вирізняється високим рівнем емоційно-прагматичного потенціалу, вираженим високим спадним тоном зі збільшеною швидкістю зміни напрямку його руху.

Дані щодо частотних характеристик актуалізації затакту свідчать, що для висловлень відмови, актуалізованих мовцями середнього й низького соціокультурних рівнів, характерним є переважна відсутність затакту, оскільки для них типовою є коротка структура та вживання односкладових слів. У висловленнях представників високого рівня частотним є низький рівень затакту, що надає відмові значення категоричності й особливої переконливості.

У висловленнях відмови мовців високого соціокультурного рівня найчастотнішим (57,69%) є позитивний тональний інтервал, у межах якого домінує (23,07%) його звужений різновид. Зазначимо тут, що переважання звуженого й нульового інтервалів свідчить, з одного боку, про тісну семантичну зв'язність суміжних інтоногруп відмови та, з іншого, про повну контрольованість представниками високого соціокультурного рівня свого мовлення. Наступними за частотністю вживання є широкий і середній позитивні та середній негативний тональні інтервали, що складають рівновелику частку (11,53%), характерні для висловлень із середнім і високим рівнем емоційно-прагматичного потенціалу, що передають комплексні почуття (відмова-образ, відмова-невдоволення, відмова-обурення тощо) та слугують інтенсифікації семантично навантаженого початку наступної інтоногрупи.

Для висловлень відмови класу причин «Не хочу», актуалізованих мовцями середнього соціокультурного рівня, також є найхарактернішим позитивний тональний інтервал (48,78%), а його розширений та вузький різновиди складають по 19,51%. При цьому спостерігається зростання вживаності нульового інтервалу (39,02%). Крім того, цей клас висловлень вирізняється максимальною частотою актуалізації негативного тонального інтервалу (24,39%), типового для висловлень із середнім і високим рівнем емоційно-прагматичного потенціалу, які під час вираження відмови передають також і негативне ставлення мовця до почутого.

Аналіз тональних перепадів усередині висловлень відмови класу причин «Не хочу», актуалізованих мовцями низького соціокультурного рівня, дозволяє зробити висновок, що його представники об'єднують інтоногрупи відмови, переважно (75,00%) позитивним тональним інтервалом, у межах якого домінує середній (37,5%), а також присутні розширений та вузький різновиди (по 18,75%). На думку аудиторів-фонетистів, актуалізація тонального інтервалу саме в цих зонах слугує додатковим індикатором підвищення рівня емоційно-прагматичного потенціалу висловлення.

Зіставлення показників частоти вживання тонального інтервалу на стиках інтоногруп відмови, актуалізованих трьома розглядуваними групами мовців, свідчить про більшу варіативність цього параметра в відмовах представників низького соціокультурного рівня, які вирізняються підвищеним рівнем емоційності та більш категоричним і нестриманим вираженням небажання реагувати на почуте.

Установлено також, що переважна більшість (54,9%) актуалізацій висловлень відмови мовцями високого соціокультурного рівня характеризується помірним темпом висловлення, що свідчить про їх емоційну стриманість та практичну контрольованість своїх почуттів, виражених низьким або середнім рівнем емоційно-прагматичного потенціалу. Істотну (35,29%) частку

складають також відхилення реалізацій відмов від помірнього темпу в бік прискореного, зареєстровані у висловленнях, що передають певне роздратування мовця або його категоричне небажання приймати пропозицію, прохання, рекомендацію тощо адресанта. Часткова доля (5,88%) висловлень відмови, темп вимовляння яких є швидким, кваліфікувалася як така, що має високий рівень емоційно-прагматичного потенціалу та виражається у формі обурення мовця почутим. Найнижчі показники (3,92%) має сповільнений темп, зареєстрований у висловленнях відмови, що передають здивування і несхвалення мовця, або його негативне ставлення до почутого.

Мовленню носіїв середнього соціокультурного рівня також притаманне домінування (56,96%) помірнього темпу вираження відмови. Другими за частотністю (31,64%) відзначені зони прискореного і сповільненого (11,39%) темпу. На відміну від високого соціокультурного рівня, у висловленнях, актуалізованих мовцями середнього соціокультурного рівня, швидкий темп не зафіксовано.

Дещо іншою постає картина частотності актуалізації висловлень відмови представниками низького соціокультурного рівня, у мовленні яких переважає (61,29%) прискорений темп, що говорить про найнижчий ступінь контрольованості емоцій представниками цього соціокультурного рівня. Істотним є відхилення в бік помірнього темпу (29,03%), зареєстрованого у відмовах із низьким рівнем емоційно-прагматичного потенціалу.

Дані експериментального дослідження свідчать, що для висловлень відмови, актуалізованих мовцями високого соціокультурного рівня, типовим є переважання підвищеної (45,09%) та помірної (43,13%) гучності. Характерною ж рисою актуалізацій відмови представниками середнього соціокультурного рівня є домінування помірної гучності (68,35%). У групі мовців низького соціокультурного рівня висловлення відмови актуалізуються переважно з помірною (48,38%) та підвищеною (41,93%) гучністю. Зазначимо тут, що типовою рисою актуалізацій відмови індивідами середнього й низького соціокультурних рівнів є переважання помірної гучності висловлень з деякими відхиленнями в бік підвищеної, високої та зниженої.

Що стосується ритмічної будови висловлень відмови, то вона характеризується, в основі своїй, ступенем емоційності мовця, типом шкали (повна/усічена) і тривалістю інтоногрупи. Тому конкретні прояви варіативності типів і видів ритмічних груп у висловленнях відмови з урахуванням соціокультурного рівня мовця та ситуації спілкування значною мірою корелюють з відповідними показниками інтонаційних характеристик, проаналізованих вище. При цьому встановлено, що для коротких відмов більш типовим є простий ритмічний малюнок. Складні ритмогрупи спостерігаються, переважно, у висловленнях відмови, які складаються з порівняно довгих інтоногруп. Реалізації відмови індивідами всіх соціокультурних рівнів характеризуються переважанням простого легатоподібного ритму.

Аналіз актуалізації пауз показує, що більшість інтоногруп висловлень відмови закінчується короткою незаповненою паузою. Другою за рекурентністю є середня пауза. Крім того, на низькому соціокультурному рівні було зафіксовано наявність перцептивної паузи між другою та третьою інтоногрупами.

До викладеного слід додати, що, актуалізації висловлень відмови класу причин «Не хочу» вирізняються інтонаційною організацією, яка виражає конкретність намірів мовця, а саме: незгоду з пропозицією чи вимогою, відсутність у нього бажання, настрою, потреби, зацікавленості давати позитивну відповідь на пропозицію, запит, прохання чи рекомендацію адресанта, прояв відчуття неприємності або неприйнятності виконання певних дій, незручності чи незвичності позитивної реакції, бажання довести свою зверхність, правоту, здійснити тиск, спрямувати комунікацію в необхідне русло тощо.

Проведений нами аудитивний аналіз особливостей взаємодії просодичних засобів актуалізації висловлень відмови, віднесених до класу причин «Не хочу», дозволив установити такі інваріантні ознаки, що забезпечують її просодичне вираження мовцями різних соціокультурних рівнів: відсутність передтакту; середньо-підвищений тональний рівень початку і низький рівень завершення інтоногрупи; спадна ступінчаста шкала (високий соціокультурний рівень), усічена висхідна (середній соціокультурний рівень) та її відсутність (низький соціокультурний рівень); розширений тональний діапазон; висхідно-спадний мелодійний контур; спадний термінальний тон, реалізований у зоні середньої (високий і середній соціокультурні рівні) та збільшеної (низький соціокультурний рівень) швидкості зміни напрямку його руху; позитивний звужений (високий і середній соціокультурні рівні) і середній (низький рівень) тональні інтервали та коротка пауза на стику суміжних інтоногруп відмови; помірний (високий і середній соціокультурні рівні) та прискорений (низький) темп; помірна гучність; простий плавний ритм.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Калита А.А. Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлювання: [монографія] / Алла Андріївна Калита. – К.: Видавничий центр КДЛУ, 2001. – 351 с.

2. Сокирська О.С. Статус, ознаки та особливості функціонування висловлювань відмови в англійському діалогічному мовленні / О.С. Сокирська // Мова і культура (Науковий журнал). – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго. – 2012. – Вип. 15. – Т. VII (161). – С. 214-222.
3. Сокирська О.С. Систематизація ознак усної актуалізації висловлювань відмови в англійському діалогічному мовленні / О.С. Сокирська // Наукові записки. – Вип. 118. – Серія: Філологічні науки (мовознавство) – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка. – 2013. – С. 292-295.
4. Brown D. The Da Vinci Code / Dan Brown. [Електронний ресурс] // Doubleday. – 2003. – Режим доступу: http://hrsbstaff.ednet.ns.ca/engramja/ENG_11/The.Da.Vinci.Code.pdf.
5. Fielding H. Bridget Jones's Diary / Helen Fielding. [Електронний ресурс] // Picador. – 1997. – Режим доступу: <http://www.kkoworld.com/kitablar/Helen%20Fielding%20-%20Bridget%20Jones%27s%20Diary.pdf>.
6. Montgomery L. M. Anne of Green Gables / Lucy Maud Montgomery. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 399 с.
7. Rowling J.K. Harry Potter and the Philosopher's Stone / Rowling J.K. [Електронний ресурс] // Scholastic. – 1999. – Режим доступу: <http://thesis.uy.ac.id/datapubliknonthesis/EBOOK124.pdf>
8. Twain M. The Adventures of Tom Sawyer / Mark Twain. – N.Y.: Aladdin Classics, 2001. – 260 p.
9. Wilde O. Lady Windermere's Fan / Oscar Wilde [Електронний ресурс] // An Electronic Classics. – 2012. – Режим доступу: <http://www2.hn.psu.edu/faculty/jmanis/oscar-wilde/lady-windermere-fan.pdf>.
10. Wilde O. The Picture of Dorian Gray / Oscar Wilde [Електронний ресурс] // Planet Monk Books. – 2013. – Режим доступу: <http://books.planetmonk.com/>.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ольга Сокирська – аспірантка кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови факультету лінгвістики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут».

Наукові інтереси: просодичне оформлення англійського діалогічного мовлення.

УДК 811.111'34:316.77

ГЕНДЕРНО ОБУСЛОВЛЕННАЯ ВАРИАТИВНОСТЬ ПРОСОДИЧЕСКИХ СРЕДСТВ В РЕЧИ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ БРИТАНСКОЙ ПОП КУЛЬТУРЫ

Елена УНТИЛОВА (Одесса, Украина)

В статті представлені особливості просодичних засобів мови представників британської поп культури, а саме: темпоральні та мелодичні характеристики. Матеріалом дослідження слугували аудіо записи інтерв'ю з представниками британської поп культури. Результати дослідження виявили в мові поп виконавців особливості просодичного оформлення мови, характерного для розмовного стилю. Мовці не володіють основами публічного мовлення і не турбуються щодо оформлення своєї мови згідно мети дискурсу.

Ключові слова: просодичні засоби, британська поп культура, темпоральні характеристики, мелодичні характеристики, публічне мовлення, дискурс, розмовний стиль.

The article presents peculiarities of prosodic means of British pop culture representatives' speech, specifically: temporal characteristics and intonation scale. The material of the investigation is represented by audio records of British pop singers' interviews. The results of the investigation show that representatives of British pop culture have peculiarities of prosodic characteristics peculiar to conversational style. Speakers do not have public speech skills and they do not aim to speak according to discourse goals.

Key words: prosodic means, British pop culture, temporal characteristics, melodic characteristics, public speech, discourse, conversational style.

В центре нашего исследования – особенности речевого взаимодействия представителей британской поп культуры, которые в свою очередь являются одними из самых ярких представителей массовой культуры.

Общеизвестно, что речевое поведение в значительной степени определяется принадлежностью говорящего к той или иной социальной группе. Принадлежность человека к социальной группе можно выявить по определенным признакам. Этими признаками являются пол, возраст, класс, национальность и т.д. И эти различия, как правило, тесно связаны с разным уровнем доступа к материальным ресурсам, знаниям и власти. Язык, как известно, очень подвижен, и в обществе, разделенном на классы говорящем на одном языке, тот или иной акцент или диалект становится одним из признаков классовости.

По мнению специалистов в области социолингвистики, речь человека в течение очень непродолжительного разговора дает сведения о том: 1) откуда этот человек, 2) к какому социальному классу он принадлежит, 3) каково мнение он о себе и окружающих, 4) каков интеллектуальный уровень говорящего [4: 93].

Как показывают современные социолингвистические исследования, речевое поведение человека в значительной степени отражает принадлежность его к определенной социальной группе. В контексте изучения просодических характеристик представителей поп культуры необходимо исследовать просодические маркеры речевого поведения представителей британской поп культуры.